

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Arany János-utca I.
hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.
SZERKESZTI
SZABOLCSI MIKSA.

Előzetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve frt 7.—
Félévre „ 3.50
Negyedévre „ 1.75
Egyes szám ára 14 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A zsidók és a költségvetési vita.

Tíz álló napig gyaláztak, becsméltek bennünket; tíz álló napig a legnemtelenebb támadásoknak voltunk kitéve; tíz álló napig az eszmék harcában tilos fegyverekkel éltek velünk szemben, s méregbe mártott nyilakat repitettek a hazai zsidóság felé.

És mi némán, szótlánul tűrtük mindezt. A zsidó felekezeti képviselők közül egyetlen egy sem emelte fel szavát, hogy a hitfeleire szórt rágalmakat büszke önérzettel utasítsa vissza; egyetlen egy sem akadt, ki visszautasította volna azt a méltatlan bánásmódot, melyben az antiszemita had hazánk annyi meg annyi száz lelkes polgárát részesíté.

Mégis, noha mi magunkat nem védelmeztük, noha véreink a zsidók vallását s e vallás magyar hiveit néma megvetéssel engedték gyalázní — nem maradtunk teljesen védtelenül. Felszóltattak innét is, onnét is, hogy azoknak lelkére beszéljenek, kik a lélek hiányát napról-napra jobban demonstrálják, felszóltattak innen is onnan is, hogy rámutassanak arra a szégyenre, melyet a magyar névre, a magyar parlamentárismusra az antiszemita mozgalom hoz; felszóltattak, hogy rámutassanak arra az arculütésre, melylyel a zsidóhajsza a történeti igazságot és az igazságosság eszméjét illeti.

Hazánk zsidóságának nem is szabad elfelednie, kik keltek ezuttal védelmére! Szíve mélyébe jegyezze fel minden magyar zsidó dr. Busbach Péter Budapest VI. kerülete képviselőjének nevét, a ki az egész földbirtokos középosztálynak a zsidót ajánlotta, mint követésre méltó példát; ne feledjük el Vámos Béla kecskeméti képviselőnek szavait, a ki a jogegyenlőség szent nevében tiltakozott az antiszemita rákfene ellen; vés-sük szívünkbe mélyen Irányi Dániel tiszteletre méltó alakját, aki dörgő hangon vágta az antiszemiták szeme közé, hogy pártja lobogóját sohasem fogja beszenyezni polgártársai üldözésével; hálás emlékeztünk őrizze meg Polonyi Géza nevét, ki ékesszólása menyköveivel megtisztította a levegőt az antiszemita-

kór ragályos csiráitól és beszédje mázsás dorongjaival lebunkózta az egész tisztelt kompániát. De ne feledkezzék meg a hazai zsidóság Tiszta Kálmánról sem, ki a munkakerülés oktan vádjával szemben védelmünkre kelve, a zsidókéhoz hasonló henyéségre utalta magyar polgártársainkat és mindenek előtt legyünk hálásak Pulszky Ferencz a hazai felvilágosodás e fenkölt veteránja iránt, a ki miáltal sem engedi magát leterelni az igaz meggyőződés útjáról és a ki „az antiszemiták tettett szenvedélyének mesterként lángjával szemben jéghideg megvetését ez alkalommal sem veszíté.“

Mindezt a magyar zsidónak nem szabad elfelednie, s ha okkal-móddal teheti, meg kell hálálnia.

De nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a képviselőháznak valamennyi pártja közül, csak az ugynevezett mérsékelt ellenzék volt az, melynek egyik szónoka sem méltatta a magyar zsidót védelmére, melynek egyik szónoka sem szórt vissza a megmérgezet nyilakat, melynek egyik tagja sem utasította vissza az antiszemiták undorkeltő sárdobálódásait. Gróf Apponyi Albert pártja volt az, mely ezuttal sem védte a zsidókat. Mig többen a szabadelvű párt sorából gyomlálgatták a gatz; mig a 48-asok és független pártiak ünnepélyes és erélyes hangon tiltakoztak az antiszemita kórsággal való minden közösség ellen, addig gr. Apponyi lobogója árnyékában szépen meghúzódhatnak a mérsékelt antiszemiták; ezeket nem bántja senki és semmi, de az ő kedvükért szabad bántani büntetlenül, megtorlatlanul mindenkit, a ki zsidó s mindent, a mi zsidóra vall.

A magyar zsidóság soh'sem fogja elfeledni a szép szavakat, melyek érdekei védelmében csendültek meg, de meg fog emlékezni azon szavakról is, melyek némán helyeselték megtámadtatásunkat.

Bár ama szent tűz, melyet védelmezőink tanúsítottak, méltó elégtételünkre szolgálhat; bár ama, az antiszemitizmus történetében korszakot alkotó kiközösítésben, a melyben a derék hadat Irányi pártja részesíté, isten ujjára vélünk is ráismerhetni s bár

diadalunkat, mert szerények vagyunk teljesnek tartjuk: mégis az igazságnak, a mely nem kizárólagosan a mienk, hanem az egész emberiségé, nem tettek teljesen eleget. Az igazságnak akkor fognak teljes elégtételt szolgáltatni, ha a magyar képviselőházban olyan bátor, fenkölt, független, előítéletektől ment férfi fog akadni, ki nyílt ülésen büszkén mer majd utalni arra a körülményre, hogy a magyar zsidóságot még az utolsó évek igazságtalan támadásai sem birták megtántorítani szent elhatározásában, hogy a nemzettel mely őt mostohán utasítja vissza,*) összeforrjon; ha fog akadni férfi, a ki rá mer mutatni ama nem bennünket megszégyenítő körülményre, hogy a magyar zsidó, ámbár sem a közigazgatásban, sem a törvénykezésben, de még a törvényhatósági és municipiumi autonomia körében sem juttattak neki méltó helyet, a magyar nemzet leghübb fiai közé sorolható; ha fog akadni férfi, a ki a magyar képviselőház figyelmét nem azokra a zsidókra fogja felhívni, kik uzsorások, hanem azokra, kik ritka önzetlenséggel és lelkes buzgalommal kutatják a magyar nemzet eredetét, írják történetét, gazdagítják irodalmát, költészetét, emelik, öregbitik tudományát és végül azokra, kik előtt magasabb czél nem lebeg, mint hogy a magyar nemzetnek itt e hazában és rajta kívül külső országokban élő idegen nemzetek előtt is becsületet szerezzenek s végül, ha fog akadni férfi, ki rá fog utalni arra a sajátos körülményre, hogy „akapzsi“ „pénzsóvár“ magyar zsidóság legtehetségesebb ifjúsága ama tudományos pályákra adja magát, melyek még akkor sem kecség-

* Bocsnat! ezt a nemzet nem teszi; de igenis azok, kik a nemzetre szégyent hoznak. A szerk.

Zsidó hős — a társadalmi rend megmentője. Történeti töredékek.

VIII.

Mig ez Babyioniában történt, addig Szuraban, Nehardea- és Pumpaditában zsidók és Mazdakisták közt véres verekedések folytak. A keresztények, kik a tartományban laktak, kiknek száma ugyan csekély volt, de a kiket a családi szentély megbolygatása szintén elkeseredéssel töltött el, mindenütt a zsidókhoz csatlakoztak. *Mar Zutra* rövid idő elteltével 400 jól fegyverzett katona élén állott és ezekkel kiszorította a tartományból a *Parzéna* által behívott Mazdakistákat.

Mar Zutra azonban jól tudta, hogy milyen sors vár a tartományra, mely ellenszegülni merészkedett a mindenható főmagus rendeleteinek, tudta, hogy ő rá, ki a helytartót, a király sógorát, leterítette, rettenetes halál vár; de tudta azt is, hogy a hunok segítsége *Kobad* királynak egész kincstárába került és hogy egy néhány ládacska aranyért szívesen odaadja az valamennyi sógorát, kiknek száma egyébiránt közel kétezerre rugott.

Mar Zutra tehát a királyhoz egy küldöttséget menesztett megrakodva drága ajándékokkal a mindeuható főmagus

tetnének bő anyagi jutalommal, ha a magyar zsidó ifjakat olyan sűrűn alkalmaznák, mint a mint nem alkalmazták!

Ha a magyar képviselőházban ezeket bünbánólag fogják elmondani; ha be fogják látni és nyíltan elismerni, hogy a magyar zsidóság tisztán, edzetten és hazafias tetterejében nem lankadva állta ki még az antiszemita-hajsza által rá mért megpróbáltatásokat is: akkor, de csak akkor nyer teljes elégtételt nemcsak szerény magunk, hanem az igazság szent eszméje is!

Vajjon elérkezik-e e pillanat valaha!?

A magyar ügy érdekében szent óhajunk: jöjjön el minél előbb!

Sturm Albert.

Zsidók nyilvános pályákon. Magyarországon.

VI.

Az „Egyenlőség“ 3. számában (jan. 16.) említve volt, hogy a 420 szolgabíró és 486 segéd-szolgabíró közül, kik Magyarországon hivatalban vannak, mindössze egy zsidó van, de ez az egy sem valódi, hanem tiszteletbeli szolgabíró. Ezzel szemben lapunk egy barátja arról értesít bennünket, hogy igenis létezik egy valódi zsidó szolgabíró is *Hirschl Béla*, a bégai járás szolgabírója, *Krassó-Szőrény* megyében. Együttal felemlítjük, mi szintén csak utólagosan jutott tudomásunkra, hogy *Temes* megye főorvosa, dr. *Breuer Ármin*, továbbá dr. *Kardos Antal*, járásbíró *Marczaliban* (*Somogy* megye) és végre, hogy *Baja* város pár héttel ezelőtt ujonnan megválasztott jegyzője és tiszteletbeli főjegyzője, *Erdélyi Gyula*, szintén felekezeti tagjai.

Ugyancsak utólagosan még a következő adatok jutot-

számára is; a küldöttség vezetőjének, *Mar Jiczhaknak*, a *mechuzai* mativta főnökének egy levelet adott át, melyben az *exilarch* a tartomány zsidóságának nevében panaszt emelt a rablók ellen, kik az országba betörték és kik a király parancsát, melyet trónra léptekor kiadott — és melyben a család és a tulajdon sérthetetlennek mondatott ki — megszegették, de a kiket maga a helytartó támogatott, aki maga is ki merete nyujtani kezét férjes nők és arák után.

Már *Zutra* aztán kifejtette levelében, hogy ő, mint a királynak hű szolgálója, megbüntette a vétkeket, a helytartót önvédelemben megölte és a többi garázdálkodót a tartományból kiűzte.

Mig a küldöttség *Ktesiphonban* járt, *Mar Zutra* nem maradt tétlenül. A kovácsműhelyekben csak fegyvereket és hadi kocsikat készítettett; a katonákat a fegyverforgatásra betanította, *Machusat* és *Pumpaditát* megerősítette és mindent megtett, hogy kész legyen a fegyveres ellentállásra is, ha *Ktesiphonból* rossz hírt talál hozni a küldöttség.

De ez nem hozott rossz híreket; nem hozott egyáltalán semmi hírt sem. *Kobad* király nagy örömmel fogadta az ajándékokat, kész is volt *Mar Zutrának* és a zsidóknak

tak tudomásunkra: *Ring* Mór, gyártuladonos, Liptó-Szt.-Miklós városi bírása, valamint névrokona, dr. *Ring* Mór, királyi közjegyző Zsolnán és *Stern* Mór, pénzügyőrségi igazgató Liptó-Szt.-Miklóson szintén felekezethöz tartoznak.

És most folytathatjuk a mult számban megszakított sorozatot:

Az „Adria“ magyar tengerészeti társaság vezérigazgatója: *Kuranda* Emil, szerb főkonsul; az igazgatótanácsban ott találjuk *Lederer* Sándor, miniszteri titkárt és *Löwenfeld* Ármin, *Hirsch* József L., *Wahl* Albert és *Simon* Jakab, nagykereskedőket.

Az I. cs. kir. szabadalmazott dunagőzhajozási társaság magyarországi osztályának vezérigazgatója: *Erényi Ullmann* Lajos.

A győri gőzhajozási részvénytársulatnak három zsidó igazgató tagja van: *Stein* Markus, *Wottitz* Károly és *Pfeifer* László.

Nézzünk most körül a bankok és hitelintézetek birodalmában.

Az osztrák magyar bank főtanácsosai közt 4 hitsorosunkat találjuk: *Rust* Bernát, keresk. tanácsost, *Auspitz* Károlyt és *Tennenbaum* Lajost. A budapesti igazgatók közt szintén 4 hitrokon van: *Rust* Bernát, Hatvani *Deutsch* Bernát, *Stern* Ignác és *Gold* Zsigmond.

A budapesti bankegyesület vezérigazgatója: *Schwartz* Ármin; igazgatók: *Deutsch* Sámuel, *Grünbaum* Miksa *Adler* Lajos és *Müller* Vilmos.

A magyar országos bank egyik igazgató-tanácsosa: lovag *Biedermann* Károly; a bank-osztály igazgatója: *Lichtenstein* Lajos.

A kishirtokosok hitelintézetének egyik igazgatója: *Heller* Gábor, nagykereskedő.

A magyar általános hitelbank igazgatói: *Frank* Antal, *Kornfeld* Zsigmond és *Mauthner* Zsigmond. (Vezérigazgató: örgróf Pallavicini Ede.) Igazgató tanácsosok: *Herz* Gyula és *Weiss* Károly.

A magyar földhitelintézet egyik bizottsági tagja: Kisteleki *Lévay* Henrik; a pénzügyi osztály igazgatóhelyettese és főkönyvvezetője *Trébitsch* Ignác.

A magyar jelzálog-hitelbank vezérigazgatója: *Beck* Nándor; igazgatói tag: *Wahrmann* Mór.

A magyar leszámítoló és pénzváltó bank vezérigazgatója: *Beck* Miksa; igazgatók: *Wahrmann* Mór, *Neumann* Frigyes, *Neumann* Miksa és *Schweiger* Adolf. A bankosztály egyik cégvezetője: *Hirschfeld* Emil; az áruosztály cégvezetői: *Guttman* Emil és *Freudenberg* Rafael

A pesti magyar kereskedelmi bank alelnöke: *Kohner* Zsigmond; igazgatók: *Neuwelt* Ármin, *Schweiger* Márton és *Machlup* Adolf.

A pesti hazai takarékpénztár-egyesületnek igazgatója: lovag domonyi *Brüll* Miksa, királyi tanácsos (németalföldi főkonsul) és *Kunewalder* L. M. nagykereskedő.

Az egyesült budapesti takarékpénztár igazgató tagjai: *Nagel* Ármin, *Keppich* Ármin és *Oppenheim* J. S.

A magyar országos központi takarékpénztár igazgatói: *Altschul* Simon (svéd konzul), *Hirsch* József L. és *Herzl* Tivadar; felügyelő bizottsági tag: *Schweiger* Adolf; jogtanácsos: dr. *Löw* Tivadar.

A magyar általános takarékpénztár egyik alelnöke: báró *Mörpungo* József; igazgatók: *Wahrmann* Sándor, *Leipziger* Vilmos és *Rott* József.

A budapesti III. kerületi takarékpénztár vezérigazgatója: *Augenstein* Samu; igazgatók: dr. *Mezey* Mór és *Stern* Mihály; felügyelő-bizottsági tagok: *Beck* Dénes, *Ehrlich* Samu és *Schwarz* Armin; jogtanácsos: dr. *Mezey* Sándor.

megbocsájtani, sőt kész volt egy levelet is kiállítani, mely biztosította volna a zsidókat a mazdakisták Babyloniába való betörése ellen. De a főmagus másképen vélekedett.

Mint egy évezreddel később Torquemada Katholikus Ferdinandhoz — úgy rontott be most Mazdak Kobad királyhoz kezében a Zenda-Vesta szent tekercsével. „Nem félsz-e“ — kiáltá — „Ormuz haragjától, kinek birodalmát én közel hoztam, de a melyet te vágyad által elodázasz! Mi néked ez az ajándék, hát nem tieid ők vagyontul, mindenestül? nem a te hatalmadba adta e őket szent Ormuz? rabszolgáid, kik hiveidet elkergették, Ormuz szolgálatában megakasztották, kik kedvencz feleséged testvérét, hatalmad képviselőjét megölték, most ajándékokkal, melyek ugyis a tieid, tégedet is elakarnak terelni a tiszta világosság amaz utjáról, melyre én vezettelek!“

A király mellett ott állott az ősz *Adal Ipal*, a birodalom első tanácsosa, ez Mazdak beszédére így válaszolt: „Az ország már is hasonlít vad sivataghoz, a hol nem törvény és rend, hanem állati vágyak és a nyers erő az uralkodók. Ormuz isten nem akarhatja, hogy az ember állattá legyen, és valóban Mazdak Ahriman birodalmát sieteti, de nem az Ormuzét. Odáig jutottunk, hogy az utolsó

években született gyermekek csak anyjukat, de nem apjukat ismerik; hisz ha Zoroaster ezt akarta volna, nem parancsolta volna, hogy a gyermek apjának szót fogadni tartozik; a népnek alja nem dolgozik többé, mert hiszen övé a gazdagok vagyona, kik az arab sivatagokba szöktek; ha ezt akarta volna Zoroaster, nem irta volna meg, hogy a ki életében sokat munkálkodott, az halála után Ormuz fényes kertjében fog sétálni. Gondold meg, nagy király, te a világnak fénye, napja, hogy porba tiport ellenségeid újra fel-emelik fejeiket, lázadás fenyeget sok oldalról, az arab főnökök betörnek az országba, a hunok nagyobb adót követelnek s fellázadnak a zsidók is, és segítségükre lesznek az új zsidók is, kik a felfeszítettben hisznek.“

Az aggastyán nem végezheté be egészen beszédét. Mielőtt ezt tehette volna, tisztos feje a földre gurult és vére előmlött a király palástján is. Mazdak egy csapással levágta a bölcs fejét és a király reszketett mint egy gyermek.

A zsidó küldöttek még az nap keresztre feszítették, miután megtagadták a tűzimádók hitét magukává tenni. Mar Jiczchaknak fejét elküldték Babyloniába azzal az izennel, hogy a tartomány összes zsidói felfeszítettnek, ha *Mar Zutra* fejét Ktesiphonba nem küldik.

A biztosító-társaságok és egyéb nagy részvénytársulatok (melyek jó részét maguk teremtették vagy teremteni segítették) szintén találunk több hitsorsost magas állásban: Az első magyar általános biztosító-társaság vezérigazgatója, tudvalevő kisteleki *Léva* Henrik, főrendiházi tag; igazgató-helyettesek: *Ormódi* Vilmos és *Ullmann* K. P.

A magyar-francia biztosító-társaság vezérigazgatója: *Moskovicz* Lajos, helyettes-vezérigazgató: *Frey* Armin; igazgatók: *Sváb* Károly, főrendiházi tag, *Schweiger* Márton és *Nagel* Armin; aligazgató: *Fuchs* Lajos; jogtanácsos: dr. *Mezey* Mór.

A Foncière biztosító-társaság egyik alelnöke: vágúj-helyi *Laczkó* Antal; vezérigazgató: *Schön* Vilmos; igazgató: *Feldmann* K. G.; igazgató-titkár: *Tauszig* Hugó.

Az „Assicurazioni Generali“ magyarországi főnöke: *Rott* József; az „Anker“-é *Arany* Fülöp; az „Ausztria“-é *Beck* Dénes, a „Duná“-é *Reichhart* Emil; az „Azienda“-é *Lichtenberger* Ignác; a „Phönix“-é *Frey* és *Kann* Géza.

A budapesti közuti vaspálya-társaság vezérigazgatója: *Jellinek* Henrik.

A „Pannonia“ gőzmalom vezérigazgatója: *Bakonyi* Miksa; az „Erzsébet“ gőzmalom elnöke: *Adler* Mór; a „Concordia“ gőzmalom vezérigazgatója: *Schrecker* Izidor; a „Lujza“ gőzmalom elnöke: *Ullmann* M. G. vezérigazgatója: *Popper* István; az „Első budapesti gőzmalom“ alelnöke: *Basch* Ph. J.; a „Victoria“ gőzmalom elnöke: *Herczeg* Rezső; a „Budapesti hengermalom társaság“ elnöke: lovag *Brüll* Miksa.

A Gschwindt-féle szeszgyár vezérigazgatója: *Adler* K.; a Schlick-féle vasöntőde részvény-társaság elnöke: *Nagel* Armin.

Mar Zutra válasza így hangzott: „Királyunk fogoly; egy rettenetes ördög tartja karmai között; a hü alattvalóknak kötelessége, mindent megtenni, hogy királyukat a szörnyű fogságból kiszabadítsák; mi sem nyugszunk addig, míg a királyt, saját akarata ellenére is, ki nem ragadjuk azon ördög hatalmából, ki Isten legszentebb törvényeit akarja kiartani az emberek szívéből. Nem Izrael ivadéka, ki e törvényekért meghalni nem kész, ki nem kész testével megvédeni háza és családja tisztaságát!“

És e szavakat tett követte. Az 5 főiskola (Babylon Szura, Nehardea, Pumpadita és Mechusa) tanítói és tanulói fegyvert ragadtak és a kinck csak ép teste volt sietett Mar Zutra táborába. Az első összecsapás Mechusa mellett történt. A zsidók vad elszántsággal törtek az egyébirant nem nagy perzsa seregre és azt a szó teljes értelmében megsemmisítették. A tartomány többi városai kard-csapás nélkül kerültek Mar Zutra kezébe, ki felhasználva az ellenség zavarát perzsa területre tört.

A „Szeder Olam Zutta“, mely a nyolczadik században íratott, felemlíti, hogy a nép szájában fenmaradt a legenda, miszerint Mar Zutra és serege előtt tüzoszlop járt, mely megmutatta nekik az utat, és megsemmisítette

A „Pallas“ nyomda részvénytársaság vezérigazgatója: dr. *Gerő* Lajos.

(Folytatása következik.)

Gyászmagyarkák.

Összeszedték ez egy hétre lőporukat, fel is robbantották, de a támadt füst és bűz senki mást, — csak saját magukat szédítette meg, kivéve az egy *Verhovai Gyulát*, kinek beszéde szétrobbantotta a házat. Mit is tehettek mást? eltávolítani végtére nem lehetett, de beszédét sem akarták hallgatni, az „enbecsület“ e hires vitézének: hát otthagyták.

Mit is irt *Verhovai* e héten: „Hej, sok ilyen Rác kellene a nemzetnek!“ Rác Géza tudniillik előtte való nap nem mondott kevesebbet, mint, hogy ő meg barátjai készek átvenni — a kormányt. Hát bizony, ha sok ilyen Rác Géza volna, *Verhovaira* jutna a finantzminiszterség, pedig ez az, mi után ő vágyódik. Képzeljük el, milyen dicső momentum volna, midőn *Verhovai* megtartaná merész nyolczperczentes exposéját és nem mondana ellent senki sem, mert a ház, mint már tapasztaltuk, megszöknék, mikor beszédét megkezdené.

A merész lovag mint gyászvitéz tért haza, de csakhamar összeszedte magát: „öcsém“, mondá hirtelen és öröm sugárzott enbecsületes szemeiből, „holnap 5000 példánnyal többet fogunk eladni; enmagam fogom megírni mint szökött meg előlem a ház, mint Jézus korbácsa elől a kufár zsidók; hej, milyen büszkék lesznek azok a jó czeglédiek!“

Rác Géza n a k is határozott pechje volt e héten. Ő persze nem tehet róla, hogy az a furcsa izlésű *Bartha Miklós* nem „merészkedett“ vele vitába bocsájtkozni.

az ellenséget. Mar Zutra előtt minden esetre tüzoszlop járt: a társadalmi rend megmentésének nagy eszméje. Ez mutatta meg neki az utat, ez kölcsönzött neki erőt, szilaj bátorságot és ez semmisítette meg az ellenséget is.

Az első győzelem után nagy számmal jöttek a zsidók táborába keresztények és bolyongó perzsa nagyok, kik a nihilisztikus mozgalom elől menekülni kényszerültek. A szorongatott perzsa udvar kész volt béke ajánlatokat tenni, de *Mazdak* erről hallani sem akart és ő maga indult egy sereg élén Mar Zutra tábora ellen.

Az összecsapás *Ktesiphon* közelében történt. A *mazdakisták* vad fanatismussal rohanták meg a zsidó sereget, de ez ép oly hősiességgel visszaverte a támadást. *Mazdak* serege azonban túlsúlyban volt és Mar Zutra tábora már ingadozni kezdett, midőn a zsidó vezér lándzsája szörnyű erővel *Mazdak* fejére hullott alá és azt nyomban *ketté hasította*.

Mazdak eleste új erőt öntött a lankadó seregbe, míg a perzsák minden bátorságukat vesztették. Az utolsó roham megbontotta csatarendjüket és vad futásnak eredtek.

* * *

Mechusa városában nagy ünnepélyek folytak. Mar

Hisz ez nem is szégyelte, nyiltan bevallani, hogy az antiszemita társaság cseppet sem felel meg izlésének.

Furesa társaság is ez. Vagy hárman ott hagyták az iskolát, mert még egynehány vizsgát kellett volna letenniök. A professor urak nem akarták elhinni szavukra, hogy értik a jogot, azért most megboszulják magukat és — törvényt hoznak; csakhogy e haza nem csupa professorból áll. S bár ez sosem szoritotta őket vizsgára, ők azért mégis meg akarják menteni.

S z e m n e c z E m i l úgy véli leginkább megmentheteni a hazát, hogy a század végén fel akarja akasztani Rothschildokat. De hát hol? Magyarországon tudtommal nincs ebből a fajtából, máshol pedig alighanem pórul jár, ha e hóhérszerepre vállalkozik.

A társaság egy másik tagja sokkal praktikusabban gondolkodik. Ha ma-holnap eljön az ítéletnapja és a zsidók birtokát az érdemes férfiak felosztják, neki mi sem jutna. Mint hallottam, az osztogatási terv úgy van megállapítva, hogy csak azok kapnak valamit, a kiknek valamijök volt, de e derék férfinak már rég nincsen semmije; (hogy miért, annak csak a harminczkétlevelű kis biblia a megmondhatója) a képviselő ur ennél fogva minden alkalommal hangoztatja, hogy ő neki mindössze 600 köböl földje van, pedig böszörményi C z i n c z bácsi ezt jobban tudja és Czincz bácsi azt mondja, hogy azt a híres határt egy telivér angol paripa minden erőlködés nélkül átugorhatja.

Orosháza jámbor papja megveti az ilyen manövereket, ő, a szeretet vallásának papja, csak javítani és nem büntetni akarja az embereket, azért kérdezi többek közt: Minden osztály megtette a magáét az e. m. k. e. érdekében, mért csak a zsidók nem tettek semmit?

Bocsánatot kérek szent atyám, de ön megfélejtkezett

Zutra a független zsidó fejedelem, a hős, ki a nagy perzsa birodalomban helyreállította a társadalmi rendet, menyekzőjét ülte a szép Banutával. Maga Kobad király fejedelmi koronát küldött Mar Zutrának, a szomszéd arab fejedelmek, de sőt Byzanz hatalmas császára is drága ajándékokat és dicsőítő leveleket küldött Machusába. A Ktesiphoni csata után Kobad király szigorúan megtiltotta Mazdak tanainak követését, Mazdak halálát megünnepelni parancsolta, Mar Zutrát pedig, ki egyébiránt erős sereggel a védtelen Ktesiphon falai előtt állott, elismerte Babylonia független urának Babylonia város kivételével. Mar Zutra Mehusat választotta fővárosának, hol 3 évvel Parsena halála és a villongások kezdete után, tehát 21 éves korában, valódi királyi pompával ülte meg menyekzőjét.

* * *

Gyászos napok, rettenetes látvány! Machusa lángokban áll, az utczákat holt testek borítják, az égő házakból perzsa katonák szöknek megrakodva zsákmánnyal és ott az Euphrat hidja mellett, a város északi oldalán három véres kereszt magaslik az ég felé; *Mar Zutra*, a zsidó fejedelem, *Mar Chanina*, ennek nagyatyja és *Mar Báz-ziva*, a szép Banutának atyja, keresztre feszítve iszonyatos

— az antiszemitákról. Az alapító tagok közt ott látom a nagyváradi és a deési orth. zsidó hitközségeket, sőt ott figurál a zsidóbetűs „Pester Jüd. Ztg.“ szerkesztője is, csak antiszemita képviselőt nem találni egyet sem. Azért nem is úgy van ám az mint P o l ó n y i Géza mondta: Vadnay Andor nem gyűlöli a zsidók vallását, mert „mai világban ki törődik a vallással“, de ép ezért gyűlöli a zsidókat; míg Zimándi és Komlóssy csak is a vallásra adnak valamit, és ép azért gyűlölik a zsidókat. Hogy lehet ezt már mostan összeegyeztetni? Kérem, nemcsak Vadnayt Komlóssyval nem lehet összeegyeztetni, de Vadnayt Vadnayval, Komlóssyt Komlóssyval, Vöröst Vörössel sem lehet.

Ó n o d y Géza, kit már rég nem hallottunk, egyszer boszusan jegyzé meg társai előtt: „én nem tudom mit tánczolgjátok körül azt a bárót (Andreánszky) mint a zsidók az arany borjut!“ No, ezt a borjut e héten csunyan megrugta a híres „csataló.“

„Az ön antiszemitikus tűzének lángja nem fogja feloldani az én megvetésem jegét“ mondá röviden nagy Pulszky Ferencz. — A megrugott báró azt kérdezette Pulszkytól, személyét gondolja-e? — de midőn Pulszky kijelentette, hogy ő csak az antiszemitizmust veti meg, Andreánszky egészen rendjén találta a dolgot.

Antiszemita urak! még egy olyan győzelem, és a haza megmenekül — tőletek! —csi —sa.

Gerő Károly.

A mily kis arányban vannak a közhivatalokban hitrokonaink képviselve, annál nagyobb számmal találjuk őket a tudomány és irodalom jelesei között.

A képzőművészeti társulat ez évi jubiláris kiállításának legkitünőbb festménye, a „Biró előtt“ *Bihari Sándor*

kinok közt nézik a város pusztulását. Menekülhetnének a halálnemek eme legrettenetesebbike elöl; ott állanak a kereszttek mögött a perzsa vezérek és lesik a megkínzottak minden mozdulatát, hogy nem hajlandók-e még elismerni Zoroaster hitét; mert Mar Zutra és társai e feltétel mellett nem csak életben hagyatnának, de megtarthatnák magas állásukat is. A három vértanu azonban még egy pillantást vet a városra, a holttestek halmaira . . . Ilyen áron az egyszerű lakosok sem akarták életüket, városukat megvásárolni! Még egy utolsó velőtrázó sóhajtás és Mar Zutra, a felejtethetlen hős megszűnt élni, alig 25 éves korában.

A cselszövő Bizáncz az ujonnan támadt zsidó fejedelemség „jóakarója“ Kobad királyt folyton azokra a veszélyekre figyelmeztette, miket egy ujonnan támadt zsidó birodalom a perzsákra hozhat, Mar Zutrát pedig a bomladozó perzsa birodalom gyengéire figyelmeztette, és rábeszélte, segítséget is ígért neki: teremtsen, ha már megkezdette, mint Dávid utódához illik, egy nagy zsidó birodalmat, mint ezt a proféták előre megjósolták. És a bizancki ördög nem nyugodott, mignem Kobad király és Mar Zutra közt háboru támadt, melyben részt vettek a görögök is — a perzsák táborában.

Sz. M.

hitrokonunk művészetét dicséri. Az operaház nagy sikert aratott újdonsága, az „Abencerage“ zeneszerzője, *Sárosi Ferencz* zsidó. A „királyfogás“ zeneszerzőjében *Konti József*-ben szintén hitrokonra találunk. *Dóczy Lajos*, ha nem is mint drámairó, de mint drámaköltő kétségkívül a legelső Magyarországon.

A magyar népszinmű irodalom egyik újjáalkotója, a fiatal írói nemzedék egyik legtehetségesebb tagja, a „Turi Borcsa“, „Vadgalamb“, „Tunikás Lányok“, az „Angyal és Ördög“ szerzője, *Gerő Károly*, szintén felekezetiünk egyik büszkesége. Gerő Károlylyal a napokban sokat foglalkoztak a napilapok, szabad legyen most e t. lapokban róla egy kis ismertetést is írunk.

Gerő Károly az ügyvédi pályára készült és mint ilyen ügyvédjelölti minőségben működött egy fővárosi ügyvédi irodában, itt úgy látszik nem volt elhalmozva sommás keresetekkel, szabad óráiban megírta hát „Turi Borcsát.“ Ez időben *Krecsányi* bérelte a fővárosi színházat; a fiatal jurista felajánlotta neki darabját elfogadásra, a director elfogadta, színrehozta és Gerő első kísérlete sensatiós sikert aratott.

„Turi Borcsa“ sikere határozott a szerző jövője felett. *Rákosy Jenő*nek tetszett a darab és *Kazár Emille* a népszínház bírálójával együtt elfogadásra ajánlották azt a népszínháznak. *Evva* elfogadta a darabot, egyidejűleg alkalmazta a szerzőt is a népszínházban ellenőri minőségben. Ez 1883. őszén történt, 1875. január havában a „Vadgalamb“ jelent meg a színpadon s szerzőjét a jelenlegi népszinműírók jelesebbjei közé emelte. 1876-ban a „Tunikás lányokat“ hozta színre és a mult héten az „Angyal és ördög“-gel jelent meg a népszínház színpadán.

Négy darab, négy népszinmű és mindegyik más-más genre. Az első dráma, a második csupa költőiség, a harmadik merő realizmus és a negyedik tragoedia. Hogy melyik jobb a négy közül ki tudná eldönteni? De egy bizonyos, hogy aki annyi oldalról mutatja be tehetségét és mindig sikert arat, az genie. Hogy melyik irányban érzi magát leginkább otthon, bizzuk az ő belátására; bár én azt hiszem: bármely irányban halad is, ha őt ambíciója — csak nagyot nemeset alkotni, nem keresve az olcsó dicsőséget — nem hagyja el: akkor eléri célját.

A népszinmű irodalom *Tóth Ede* és *Csepreghy* után hanyatlásnak indult, *Almásy* és *Berczik*, a népszínház e két elkényeztetett kegyence, nem igyekezett nagyot teremteni; csak egy céljuk volt: pár vig órát szerezni a publikumnak; a népszinműből csináltak bohózatot, és sajnos e szerint alakult a közönség izlése is, és mert nem volt rá szükség, nincsenek a népszínháznak művészei. Az írók nem írnak darabot, de szerepet *Blahánénak*; a közönség nem megy a színházba drámát nézni, de *Blahánét*, és *Blaháné* nem az igazi népszinműben hanem a „Tót lányban“ a „Parasztkisasszonyban“ van helyén; művésznő ugyan ő itt is ott is, de felülmulhatatlan, elragadó, csak ebben a bohókás naiv szerepekben.

Hogy is volna másképp megérthető, hogy a „Tótleány“ jubilál „*Felhő Klárit*“ pedig a közönség részvétlensége miatt színre hozni nem lehet!

Gerő Rátkayal együtt nemes ambícióval igyekszik e viszás helyzetben segíteni, visszahelyezni a népszinművet arra a piedestálra a hová azt *Tóth*, *Csepreghy* állították; sysiphusi munka, de mindkettőbeu van szív, erő és akarat és mi azt hisszük, hogy a győzelem nem marad el!

Gerő az „Angyal és Ördög“ premierje után azt mondta, hogy műveivel nem keres se tantiemet, se babért; ír, mert az neki szükség, ír, mert az neki szenvedélye, mint másnak a bor, a kártya.

Az irodalom nevében is csak örvendhetünk tehát azon, hogy két hó előtt a nemzeti színház altitkárává neveztetett

ki és ez állásban az anyagi gondoktól felmentve élhet annak az igazán szép, igazán nemes szenvedélyének.

G. R.—f.

Reich Ármin.

Ha van férfi, kiről joggal el lehet mondani, hogy teljes életét, annak minden phásisát az idealismusig tiszta humanitásnak szentelje, úgy e férfi — *Reich Ármin dr.* És e férfi, kiben oly nemesen dobogó szív lakott, megszünt élni. Szinte nehezünkre esik hinnünk a szomorú, de rideg valóságot.

Csalatkoznánk, tévednénk, ha azt hinnők, hogy van a fővárosban valaki, ki azt az öreg, mindig vig kedélyű, jó *Reich* bácsit ne ösmerte volna.

De kétszeresen csalatkoznánk, kétszeresen tévednénk, ha azt hinnők, hogy van a fővárosban szegény, ki ne könyezett volna ravatalánál, szükölködő, ki ne zokogott volna sirjánál, szerencsétlen, ki ne áldaná emlékét.

És joggal! Mert ő a szegényeknek segítője, a szükölködőknek támogatója, a szerencsétleneknek valóságos atyja volt. Hol támogatásra, tanácsra, vigaszra, segélyre szükség volt, ott rögtön ott termett *Reich Ármin*.

Nulla dies sine linea! Nem volt nap, melyen ne tett volna jót, ne tett volna szivességet.

És ő gyermekes örömmel jegyzé fel ezeket, mert jól esett szívének az a tudat, hogy embertársain segített. Ő nem reflectált hálára, de még köszönetre sem — annyira nemes és önzetlen volt jószívűsége; elég hála, köszönet és öröm volt neki a tudat, a jó cselekedet tudata.

1881-ig találjuk ezeket a jó cselekedeteket, szivességeket feljegyezve. Ez ideig 336 új existenciát alapított, 32.500 jó cselekedetet és 6400 utat tett embertársai érdekében.

Jótekonyságát, fenkölt lelkét sohsem engedé kicsinyes külsőségek által befolyásoltatni. Ő előtte nem létezett valláskülömbőség, az ő nemes szíve csak paritást ismert, az ő jótekonysága ép úgy terjedt ki keresztényre, mint zsidóra.

Midőn a „*Concordia* egyesület“ elhatározta, hogy disztermük részére megszerzik *Reich Ármin* képét, az ünnepelelt köszönő beszédében utalva az antiszemiták izgatásaira egy „általános felebaráti egyesület“ létesítését indítványozá, melynek mindenki tagja lehet, minden fizetési kötelezettség nélkül és csupán becsületszavával kötelezi magát arra, hogy az igazi felebaráti szeretet, a tiszta humanitás szellemében fog működni.

Jószívűségénél csak hazafisága volt nagyobb; de ez is csak philantropia volt nagyban, mit eléggé bizonyít az a fenkölt szellemű czikk, mit 1868-ban a „*Századok*“-ba írt a magyarországi inségesek érdekében.

Őszinte örömet kelte országszerte, midőn 1876-ban a király ő felsége őt a *Ferencz József*-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Midőn *Ráth Károly* főpolgármester ezt a fővárosi közigazgatási testületnek tudomására hozá, mindnyájan hozzá siettek, hogy — miként a „*Pesti Napló*“ írta — megszorítsák azt a kezét, mely már egy félszázad óta, valláskülömbőség nélkül, annyi embernek osztott áldást és kit annyian áldanak.

Nincs társadalmunknak oly ága, melyen a philantropia működik, a hol *Reich Ármin* ott ne találók, nincs oly hazafias és humanitás sugallta mozgalom, intézmény, hol *Reich Ármin* ki ne kérte volna magának egy nemes szív és gazdag lélek helyét.

Ő volt az első, ki a vallásegyenlőség mellett a magyarosodás szükségességét hirdeté, nemcsak szóval, hanem tettel is.

Szüknek bizonyulna e hely, ha *Reich Ármin* életét

kellőleg akarnók méltányolni, kétszeresen szűknek, ha tetteiről akarnánk bővebben szólni, azért mégcsak néhány adat felsorolására szorítkozunk.

Reich Ármín 1813-ban született Peregen, Pestmegyében. Tizenöt éves koráig bocher lévén kizárólagosan csak talmuddal foglalkozott. 1828-ban Nagyváradra került, hol a gymnáziumot végezte, 1839-ben Pesten jogot akart hallgatni, de mint zsidót nem vették fel, technikus akart lenni, de — visszautasították, a gazdaságnak akarta magát szentelni, — hasonló eredménnyel. Nem maradt más hátra: orvosnövendék lett, azonban II-od éves korában a bonczasztalon egy barátját ismervén fel végleg elhatározta, hogy az orvostudományt nem fogja életpályának tekinteni. Végre is egy nagykereskedői cégnek és egy iparos vállalatnak lett a tagja.

Innentől kezdődik a jó tetteknek szakadatlan láncolata.

F. hó 23-án hunyt el e férfi, temetése pedig 24-én ment végbe impozáns részvét mellett. A nádorutcza 18. szám alatti halottas házban már kora délután zászlóik alatt gyülekeztek a jótékony egyesületek, melyeknek az elhunyt főbb tisztviselője volt. A nagyszámu gyászoló gyülekezet körében ott voltak: Ráth Károly főpolgármester, Cselka Nándor prépost, Wahrmann Mór, Vérei József, dr. Szabó Alajos, Urváry Lajos, Krausz Lajos, Bródy Zsigmond, Schweiger Márton, Mezei Mór, Weiser Károly, számos fővárosi bizottsági tag, az izr. hitközség képviselőtestülete s igen nagy számban a szabadkőművesek, kiknek az elhunyt, az első magyar páholy alapítása óta legbuzgóbb tagjai közé tartozott; ott volt továbbá az irodalom számos képviselője is. A koporsó fölött a zsidó hitközség férfi énekkara énekelt megható gyászdalt, majd Kohn Sámuel hitszónok emelte ki ama kiváló érdemeket, melyeket dr. Reich Ármín a közélet minden terén, főleg pedig a jótékonyaság terén szerzett, ama nagy népszerűséget, melynek fővárosszerte örvendhetett. A gyászbeszéd után halottas kocsira emelték a koporsót, melyet a koszorúk özöne borított s megindult a beláthatlan menet a temetőbe. Itt barátai nevében dr. Mezei Mór bucsuzott el az elhunyttól. A „Concordia“ külön gyászjelentést adott ki alelnöke elhunytáról.

Ezekon kívül számos intézet és egyesület képviselői kísérték örök nyugalomra az elhunytat, mely egyesületeknek ő választmányi, alapító vagy igazgató tagja volt. Így a vörös-kereszt egyesület, a magyar írók egylete, a rabsegélyező-egylet, a gyermek-kórház, a szeretet-ház stb. stb. Áldás kísérje emlékét!

L—y D—ő.

Gyöngyszemek a talmudból.

A ki embertársát megcsalja, az olyan bünt követ el, mintha megtagadná az öröklött Istent, mert írva van (Mozes 3. 25. 17.) Neg ne csaljátok egymást, — én vagyok az Örök-kévaló.

Soh' sem térj el az uralkodó szokástól (Ne akarj kivételt képezni). Lám az angyalok midőn a földre szálltak, ettek cs ittak mint az emberek (Ábrahámnál.)

Ha valakivel megismerkedel, mondd meg mi vagy; minek szereznéd magadnak azt a keserőséget, látni mint idegenkedik tőled később, miután tudomására jutand foglalkozásod. Idegenkedni pedig fog, mert idegenkednél te is, ha megtudnád, hogy ismerősöd kit magadhoz hasonlónak véltél, foglalkozásánál fogva mélyen alattad áll.

A megátalkodott gonosz nem tér meg, a gyehenna kapuja előtt sem.

Izrael létét nem veszélyezteti sem az üldözés, sem a nyomás, sem ellenségeink gunya; Izrael létét csak egy veszélyeztetheti: a túlságos elbizakodás. Ha ez bekövetkezik, felállit Isten új Pharokat és új Hamanokat, kik Izrael vesztére törnek; Izrael ekkor megtér, a Pharaok elsüllyednek, a Hamanok elvesznek és Izrael tovább fennáll mint a népek tanítója; és a tanítónak állása mindig magasatos, de soh' sem irigyelni méltó. Így volt ez, mióta Izrael néppé lett, és így lesz ez örök időnkig, mert míg e világ fennáll, fenn kell állani Izraelnek is.

A ki meg szégyeníti embertársát, utoljára maga is meg fog szégyenítettetni. Mit tesz a gyilkos: kiontja áldozata vérért, az áldozat aztán egészen fehérre válik. Ugyanez történik azzal is, kit megszégyenítesz. Nézd mint tódul arcába a vér, és mint halványodik el aztán a megszégyenített arcza. Örizedjél az ilyen gyilkolástól: mert az örökkévaló ép úgy nem bocsájtja meg ezt (a morális gyilkosságot), mint azt (a valódi gyilkosságot.)

Az előtt, kinek családjában akasztott ember van, ne mondd: akaszd fel e tárgyat (örizedjél hogy oda vetett szóval vagy jellel fájdalmasan érintsd a szégyent vagy szerencsétlenséget, mely embertársadat ártatlanul sujtotta.)

A bor a szőlőbirtokosé, de a dicséret a korcsmárosé. (Sokszor a második, harmadik kéz aratja a dicsőséget, míg arra, kié tulajdonképen az érdem, senki sem gondol.)

Nézd a balgát! A miye volt, elpazarolta, és most mások ellen fordul haragja.

Férfit bántottál, kibékitheted, asszonynál sokkal nehezebb a feladatod.

A bánásmódot, miben mások részesítenek tenmagad szabtad.

Irodalom.

A biblia magyar fordítása. Irodalmunk ez új termékéhez már mult lapunkban szoltunk. Ugyane tárgyban vesszük hivatott kezekről a következő sorokat:

A biblia nyomtatásán kezdette meg Guttenberg talál-mánya szellemátalakító munkásságát és talán nem monduk nagyot, ha azt állitjuk, hogy még manapság is a biblia szolgáltatja a nyomdának a legtöbb anyagot a feldolgozásra. Persze Angliát és Németországot tartom szemem előtt, mert nálunk, Magyarországon, a papok, a tudósok kivételével, alig ismerik a bibliát. A felekezeti elemi iskolák túl már nem is foglalkoznak vele. Ifjaink éppenséggel semmit sem tudnak belőle.

De valljuk meg, hogy ha kedve kerekedett is volna egy magyarajku embernek a bibliát eredeti szövegében tanulmányozni, ehhez segédforrást nem igen szerezhett. Kaldi és Károli bibliáik először nélkülözik a héber szöveget, másodsor nem is ennek alapján, és még kevésbé ennek szellemében vannak lefordítva. Bloch Móritz biblia fordítása magán hordja félszázados bélyegét. Azóta a magyar nyelv* örvendtesen fejlődött, a biblia exegetice

* Ezt leginkább tudja Dr. Ballagi Mór, mert ő maga is hathatósan közreműködött annak fejlesztésén.

pedig nagyobb kutatókra arradt, mint bármikor annakelőtte.

Az előttünk fekvő Deutsch Henrik-féle fordítás a fejlődés e két mozzanatát szerencsés összhangzatban tünteti fel. Nemcsak a felfogás, de a kifejezés módja is egészen önnálló szerzőre vall. Mennyi szépség tárul elénk Deutsch bibliájában! Hogy oszlik el a homály, mely számtalan szentírási verset sűrűn beburkolt a szerző fordítása és magyarázata által. Persze, ki a *bibliát* akarja fordítani, annak nemcsak héberül kell tudnia, hanem ismernie kell a héberrel rokon nyelveket, a talmudot, az egész zsidó irodalmat.

Nézzük például M. I. 2. fej. 3. versének fordítását: „És Isten megáldá a hetedik napot és megszentelé azt, mert azon nyugodott minden munkájától, melyet Isten teremtett működés végett.“ Az utolsó két szó; *működés végett* a teremtés célját jelzetesen fejezi ki. Mendelsohn és számtalan más fordító is adja e kitételt: „vom allem Werke, das er erschaffen und gemacht hatte.“ Eltekintvén, hogy e fordításban ellentmondás van (erschaffen-gemacht) nem felel meg a héber szónak: láaszósz. Az igető előtt levő „l“ csakugyan célhatározó, a mit mindenki, a ki csak valamicskét ért a héber nyelvhez, jól tud, továbbá ezen ige az infinitivusban lévén személyt és időt nem is fejez ki. El is vész ám a biblia szóban kifejezett magasztos eszme a rossz fordításban. Deutsch fordítása megkedvelteti velünk a szentírást.

Ehhez hasonló, az eddig létező bármiféle fordítástól eltérő, de a héber nyelv szellemében gyökerező számos versre akadunk.

Kiváló figyelmet érdemel szerző magyarázata, melyben részint fordítását megokolja, részint pedig a szentírást értelmezi. Lássunk erre is egy példát a sok közül. M. I. 3. fej. 7. verse azt mondja, hogy Ádám és felesége fügefaleveleket fontak össze és kötöt csináltak belőle. De a *fonás* már *mesterség*, az emberi mivelődés nem is első fokát jelezi. Honnan sajátíthatta volna el az *első* ember mindjárt megteremtése után ezt az ügyességet? Nem is fonás volt az, hanem, miként szerzőnk magyarázza: csak *összehajtás, törés* „az sokkal inkább felel meg az ember kezdetleges állapotának“ (Lásd Deutsch magyarázatát e vershez.)

A mi azonban e műnek maradandó becsét biztosít, az paedagogiai, didaktikai oldala. Vas következetességgel fordítja ugyanazon szót ugyan azon kifejezéssel, ugyanazon igealakot ugyanazon időben és módban. Eltérés nincs, a hol ilyen látszik, ott a szerző kimutatja, hogy a héber nyelv szelleme így kívánja.

Nagy előnyére válik e műnek, különösen paedagogiai szempontból alaki beosztása, mely szerint minden fejezet homlokzata rövid, de összefüggő tartalmát adja a következőknek. A versek számozása nem a sorokba, hanem azokon kívül esik. A héber szöveg előtt héber szám, a magyar előtt a közéleti számok állanak. A héber szöveg tiszta, hibátlan, teljesen megfelel a czimlapon kitett: *m a s s z o r e t i k u s s z ö v e g* nek. A magyar szöveg

is szép, könnyen olvasható és hibátlan. Keresve sem találunk benne sajtóhibát.

Mint hogy közönségünk hozzá van szoktatva, hogy valamely mű megismertetésénél nemcsak annak fényes, hanem árnyékoldalait is feltüntessék, különben azt hiszik, hogy pajtáskodás vezeti a könyvismertető tollát — én is akarok valamit Deutsch bibliáján kifogásolni — de nem azon a mi a könyvében van, hanem azon, a mi nincs benne.

Nincsenek meg: a bevezetés és a H á f t ó r á k. Vagy tán, ha az egész mű befejeződik, akkor kapjuk meg azokat is? Nagyon kívánatos volna!

Kétséget sem szenved, hogy a magyar irodalom e munka által sokat nyert; vajha a magyar zsidóság életében is fordulópontot jelezne e biblia, miként Mendelsohn fordítása kedvező fordulatot adott a zsidók társadalmi életének.

Schön József.

H I R E K.

Népesedési mozgalom. Január 16-ától 22-éig a pesti izr. nagyhitközség kebelében született 34 gyermek, 13 fiú és 21 leány; ezek közül törvényes 33, törvénytelen 1. Halálzás előfordult 33, 22 férfi és 11 nő, ezek közt 5 éven aluli gyermek 14. Esketés volt 9. — Budán ugyan ezen idő alatt született 1 fiú és 1 leány; meghalt 2 férfi. Esketés nem fordult elő.

Nincs már elnök-krízis a pesti orth. hitközségben; mert f. hó 23-án a teljes számban megjelent választmány egy bizottságot küldött a megválasztott elnökhöz, Freudiger H.-hoz, ki a kölcsönösen tett engedmények után végre elfogadta az elnöki tisztséget és még ugyanazon este megjelent a választmányi gyűlésen is.

Sátoralja Ujhelyen, f. hó 15-én, az anyahitközségtől elszakadt statusquo hitközség imaházában Beermann Lajos h. főrabbi ugy a haladó, miut az orthodox hitközség számos előkelő tagja előtt tartotta székfoglaló beszédjét, mely fenkölt gondolataival, szép formájával egyaránt kiérdemelte a jelenvoltak tetszését.

Dunaszerdahelyen 3 év előtt egy egyesület alakult, mely feladatául tűzé ki magának esténként szórakoztatásul Thora-studiummal foglalkozni. A napokban az egylet megválasztott ünnepélyt ült, melynél Klein és Herz rabbi assesorok sikerült, szellemes beszédeket tartottak buzdítva a hiveket, a szent tan további buzgó ápolására. Egyuttal elhatároztott, hogy legközelebb gyűlést tartanak az itt fennálló talmud-thóra iskola felsegélése ügyében.

A zentai izr. nőegylet közgyűlését mult hó 30-án tartotta meg. A gyűlést Kohn Mórné, az egylet jeles elnöknője vezette, előadva, hogy a lefolyt 1886-ik évben 56 család és 2 menyasszony kapott pénzbeli segílyt. 16 családot pedig a tél folyamára liszttel és tűzelő fával láták el; az alaptökét 50 frttal gyarapították, ugy hogy jelenleg 1850 frtnyi alaptökéjük van. E kedvező körülmény annak tudható be, hogy a lefolyt évben 20-al szaporodott az egylet létszáma. Az elnöknő ezután ugy a maga mint tisztársai nevében leköszövnén megejtetett az új választás. Elnökké választották Kohn Mórnet, alelnökké Freund Ernesztint, pénztárosnővé Braun Jakabnét, titkárrá Frank Józsefet, végül megválasztották a 26 tagból álló választmányt.

A nagykanizsai izr. nőegylet jelmez táncestélye, mely e hó elején tartatott várakozáson felül jól sikerült. A

legszebb nők a legszebb erényt, a jótékonyt gyakorolták — midőn a táncsteremben felállított sátrakban beálltak elárúsítóknak. Az estély jövedelme 659 frt. ebből a költségeket levonva maradt 469 frt. tiszta jövedelem, mely összegből 300 frtot a szegények között már szét is osztottak.

— **Würzburgból** írják: Bamberger Náthán helybeli rabbi egyesülve a regensburgi, kissingeni, aschaffenburgi, schwabachi, kitzingeni és az ichenhauseni rabbikkal kérvényt intézett a kormányhoz, mentené fel a középiskolákba járó zsidó tanulókat a szombat és ünnepnapokon való iskola látogatás alul. Bamberger rabbi erre e héten azon értesítést vette, hogy a minisztérium kérésének eleget tesz.

— **A cillii** (Stiria) államügyész a Schönerer-Pattai-féle „antiszemita törvények“-re vonatkozó kérvényt konfiskálta, mivel bevett felekezet ellen izgat s elrendeltette a törvényszékkal, hogy colporteurjai ellen alkalmazzák a törvény pontjait!

— **Bizetteben** él egy kapuczinusbarát, Don Barazzó Sándor, a ki jótékonyágával már éveken át felekezeti különbség nélkül enyhítgeti a szegények, elhagyottak nyomorát. Mult hó 18-án, az izr. hitközség elnöke által nagy ünnepélyességek között nyújtották át e nemes emberbarátnak egy e célra veretett arany érmet, melyet a pater e szavakkal fogadott el: A jótékonyág nem tesz különbséget a felekezet, az ország s zászlók között, minden ember ugyanazon egy isten fia.

— **Varsóban** — írja levelezőnk — a zsidókat a hadsereg élelemszállításánál ki akarták zárni, mi azonban nem sikerült, mert más alkalmas szállító mint zsidó nem találkozott; az orosz hadsereg most nolens-volens kénytelen zsidó által szállítani élelmét.

Jerusalemben az örök emlékü Montefiore alapítványból az idén Jeruzsalem szegényei 530, Hebron Safed és Tiberiasai pedig egyenkint 215 font sterlinget kaptak.

Az olasz királyné, mint Velence legelterjedtebb lapjában, a „Gazette de Veneziá“-ban olvassuk, a zsidó nyelv tanulásának ugyancsak nekifeküdt. A legjelesebb zsidó tudósok segítik elő a zsidó nyelv tanulását, melyben olyan fokra jutott, hogy az ó testamentumot eredetiben, minden fenakadás nélkül olvassa. Nevezett lap azt is állítja, hogy Margit királyné könyvtárában a legjelesebb zsidó művek előkelő helyet foglalnak el s végül megjegyzi, hogy: „ha valaki barátja a zsidóknak, úgy a mi királynénk (olasz) az, és amint ő gondolkozik, hál' isten úgy vélekedik az egész olasz nép. Nálunk az antisemitizmus olyau melegházi növény, mely absolute nem éled meg.“

— **Minskeo** (Oroszország) Krisztina, spanyol királyné, Rabbino vicz Ch. B. nevü zsidó kereskedőt nevezett ki spanyol konsullá.

— **Egyetlenegy zsidó barátunk** van Romániában, a ki befolyásos ember és ez Janu György, volt képviselő és belügyminiszteri osztályigazgató. Most Bukarestben „Lupta“ (A harc) czim alatt egy naponként megjelenő politikai lapot ad ki, melynek programjában a zsidókról a következő érdekes pontokban nyilatkozik: „Mi, kik mindenkinek szellemi és gazdasági szabadsága érdekében dolgozunk, meg nem tudjuk fogni, hogy a zsidó fiatalság tiszteletreméltó munkás elemeit mért zárják ki a polgári egyenjoguságból. Mi teljesen meg vagyunk a felől győződve, hogy ez baj és kárhoztatjuk a hazafiságnak ilyen szivtelen és félremagyarázott módját.“ Fájdalom Romániában csak egyetlen egy olyan ember van, a kit czimekkel és méltó-

ságokkal nem lehet megvesztegetni, hogy az igazságot, a jogot lábbal tiporja!

— **Londonban** a napokban Sir Charles Warren tábornok érdekes felolvasást tartott Jerusalemről, a hol most ásatások történnek az ő vezetése alatt. A felolvasó asztalnál Montagu Samuel képviselő is helyet foglalt, ki maga is többször beutazta már Palästínát. Sir Warren a Pentateuchban és Jozsua könyvében előforduló összes városokat megismerteté nagyszámu hallgatóival. Különös sulyt fektetett Moriah hegyének — melyen a sz. templom állott — leírására, mely hegynek átkutatása volt eredetileg az ásatások célja. A még fennálló nyugoti fal (kószél maarovi) 50 angol lábnyi mélyen fekszik, a miből aztkövetkezteti a felolvasó, hogy az eredetileg legalább 300 láb magas lehetett. A Chezekiah király által készített vizvezeték egyes részei még épségben találtattak, azonkívül nem régiben feltalálták még azon földalatti utakat is, mikről a Mischnah Middoth tesz említést mint egyrésről a fürdőkhöz, másrészt a Taddi-kapuhoz vezető utakról. A templom valószínűleg római stylben épült és pedig oly kövekből, melyek 40 lábnyi hosszuak s 100 tonna sulyuak. Érdekes előadását Jericho városának s a keleti szokások és erkölcsök leírásával végezte a felolvasó, kit a több ezerre menő distinguált közönség zajosan megtapsolt.

— **Plojestiben** (Románia) az ottani zsidóiskola 300 növendéke közül 100 keresztény, kik közül többen a zsidó tudományokban is kiképezetik magukat.

— **Colonban** (Középamerika) csak most alakult egy zsidó hitközség „Chisuk Enunah“ név alatt. A Colonban lakó zsidók csak most láttak először Thorát.

— **Az „Anglo Jew. Assoc.“** utolsó ülésén az ment határozatba, hogy csak olyan zsidók fognak a Spanyolországba való bevándorlásra felszólíttatni, kik önálló állást foglalhatnak el új hazájukban.

— **Párisi hírek.** Bruill a polgári mérnökök társaságának elnökévé választott. — Rothschild Gusztáv báróné keleti utazása alkalmával meglátogató Tangerben az „All. Isr.“ iskoláit. — Michel Levy mérnök egy geológiai szakmunkára kitűzött nagy díjjal nyere el. — A párisi orvosi egyetemen üresedésben álló kórtani tanszékére dr. Struaszkandidáltatott, kit a francia kormány annak idején Egyiptomba is küldött a kolera tanulmányozása végett.

— **Leimersheimban** (Pfalz) a napokban hunyt el a tanítók egyik veteránja. Wolf N. Ravatalánál Krapp G. odavaló kat. lelkész megható gyászbeszédet mondott.

— **Brisbaneben** (Ausztrália) a mult hóban épült fel a csak nem rég alakult zsidó hitközség temploma. A beszéltelési ünnepen a városi hatóság feje és számos kitűnőség is jelen volt.

Melbourneben (Ausztrália) az odavaló rabbi felolvasásokat tart a talmudból, hogy a nagy közönséget annak tartalmával és szellemével megismertesse. Az odavaló lapok első felolvasását egész terjedelmében közölték.

— **Sidneyben** az ott fennálló „Montefiore Jewish Home“ cz. jótékonyági egyesület Dowling-Streetben 2700 livres sterlingért (körülbelül 2600 frt) telket vásárolt egy fiókegyesület létesítése céljából.

Petőfi és Heine.

II.

. . . Heine 1830-ban! Petőfi 1848-ban! Mily hasonló körülmények és mily hasonló hangok! Egy új korszaknak beköszöntése, a szabadságnak hajnalhasadása mámorosítja mindkettőt. Szilaj ujjongással, féktelen lelkesedéssel üdvözlik mindketten a jövevény forradalmat. Csapongó dithyrambot zeng a két költő és hangjaik édesegytestvérségre vallanak.

Petőfi:

Pest, márczius 15-én 1848.

„Szabad a sajtó! . . . — Ha tudnám, hogy a hazának nem lesz rám szüksége, szivembe mártanám kardomat, s úgy irnám le haldokolva, piros véremmel e szavakat, hogy itt álljanak a piros betük, mint a szabadság hajnalsugárai.

Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtóról a bilincs . . . Vagy van olyan együgyü, ki azt képzelje, hogy szabad sajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága? Üdvöz légy születésed napján, magyar szabadság! először is én üdvözöllek, ki imádkoztam és küzdöttem érted, üdvözöllek oly magas örömmel, a milyen mély volt fájdalmam, midőn nélkülöztünk tégedet! — Oh szabadságunk, édes kedves ujszülött, légy hosszú életű e földön, élj addig, míg csak él egy magyar, ha nemzetünk utolsó fia meghal, borulj rá szemfedő gyanánt . . . s ha előbb jön rád a halál, rántsd magaddal sirodba az egész nemzetet, mert tovább élnie nélküled gyalázat lesz, veled halnia pedig dicsőség!“

márczius 17. 1848

„ — — — — — Egyszerre leszakadt az ég a földre, jelenné lett a jövő . . . a forradalom kitört Olaszországban! A mint nézték a jövőmondók a gyermek Jézust a jászolban, oly lelkesedéssel és áhitattal néztem én ezen meteort, ezen délifényt, mely születésekor is nagyobb szerű volt minden éjszaki féynél, s melyről meg volt írva lelkemben, hogy be fogja utazni a világot. — És úgy lőn. Olaszországban tölté gyermekségét, vándorolt föl-felé, egyszerre Párizsban termett, mint férfi, onnan kikergette Lajos Fülöpöt, miként krisztus az adóvevőket Jeruzsálem templomából. Oh mikor én meghallottam, hogy Lajos Fülöpöt elűzték s Franciaország republica! . . . Egy Pesttől távol eső megyében utaztam, és ott egy fogadóban lepte . . . rohanta meg e hir szivemet, fejemet, lelkemet, idegeimet.

— Vive la republique! kiálték föl, aztán némán merően áltam, de égve mint egy lángoszlop. A mint eszméletemet visszanyertem, egy aggodalom kezdett bántani — a jelszó ki van kiáltva, gondolám, ki tudja, mi nem történt vagy történik, míg én hazaérek! nélkülem kezdődjék a forradalom? hah!“

„ Vissza a tizennyolcz évvel! Olvassuk Heinet:

„Helgoland, augusztus 6. 1830.

„ . . . Eppen ezt a történetet olvasám a Warnefried Pál könyvében, midőn megérkezett a szárazföldről a vas-kos ujságnyaláb, azonmelegibe, izzón hozva az események hírét. Napsugarak voltak, ujságpapirba csavarva és kigyuladt, fellobogott tőlük lelkem vad lángolással. Úgy éreztem, hogy felgyujthatnám az északi sarkig az egész óceánt lelkesedésem és veszett örömöm lángjaival“ . . . stb.

Négy nappal később így csapong:

„augusztus 10.

Lafayette, a háromszinü zászló, a marseillaise . . . Pihenés utáni vágyam eltűnt, elveszett. Ujra tudom, mit kell, mit szükséges tennem . . . A forradalomnak vagyok fia és meg ragadom ismét a szentelt fegyvereket, melyeket — varázsigéket rebegve, áldott meg anyám . . . Virágot, virágot ide! Hadd fonjak koszorut fejem köré a halálos viadalra. És a lantot, a lantot is adjátok ide, hadd zengjek egy csatadalt . . . És szavakat ajkaimra, hasonlókat az üstököshöz, a meteorokhoz, melyek lerohannak a magasból, hogy felgyujtsák a palotákat és megvilágosítsák a kunyhókat . . . szavakat, hasonlókat a dárdákhoz, melyek sivitva zúgnak fel a hetedik égbe, hogy ledöfjék ott a jámbor szenteskedőket, kik a szentélyek szentélyébe is

becsúsztak . . . Csupa öröm, csupa dal, csupa kard, csupa láng vagyok! Talán csupa bolondság is . . . Azokból az ujságpapirba csavart napsugarakból agyamba röpönt egy és most lobogva ég benne minden gondolat. Hasztalan mártom fejemet a tengerbe. Nincs az a víz mely elolthatná a görög tüzet . . .“

„ . . . Rokonszellemekek voltak. Csak a következő idézetek is mily meglepő érdekesen bizonyítják ezt tartalmi és kifejezésbeli egyformaságukkal.

Heine egy álmát írja le; német hazájában jár, ahol alva talál mindenkit. „Egynémely elhízott filisztert, aki már túlságosan hortyogott, szuszogott, jelentőségteljesen oldalba döttem, mire ők ásítózva fordultak felém a kérdéssel: Hát hány óra van már? — Párisban, barátom, már kukorékolt a kakas; annyit tudok!“

És Petőfi e szavakkal ébresztgeti a nemzetet akkor, midőn „itt minálunk nem is hajnallik még, holott máshol már a nap úgy ragyog:

„Meddig alszol még, hazám?

A kakas rég felkelt,

Kukorékolása rég

Hirdeté a reggelt.

Meddig alszol még, hazám?

Szép Magyarországom?

Föl sem ébredsz már talán,

Csak a más világon! — —“

Van egy strófa Heine költeményeiben, melynek olvasásakor büszkén megdobban a magyar ember szive. Hiszen Heine volt az egyedüli német költő, aki „dicső napjainkban“ lelkesedett értünk és lelkesedését őszintén ki is fejezte. Türelmetlen hévvel zengé:

„Wenn ich den Namen Ungar hör,
Wird mir der deutsche Wamms zu enge. . .“

Petőfit Kertbeni Károly fordításaiból ösmerte és szerette meg. A fordítóhoz intézett egyik levelében így nyilatkozik lánglelkü költőnkéről:

„Bizony magam is csak kevés oly igaz természeti hangra találtam, a minőkkel a népnek e fia oly pazaron van megáldva, akár egy fülemüle. Mi, a reflexio emberei, ily frissen fakadt eredetiség mellett valósággal szánandóknak látszunk.“

Álljon itt végül Petőfi jellemzésére ez a néhány kiszakított sor egyik uti leveléből:

„ . . . Elöttem minden ember annyit ér, a milyen értékű a szive. Előbb meg tudnék azzal barátkozni, ki valami szenvedélyében ezer roszt követett el rajtam, mint a hideg emberrel, ki ezer jót tenne velem. Lángoló sziv, lángoló sziv! vagy a fagyos sir! . . . Oh istenem, ha az én meleg, forró szivem egykor kihülne . . . de nem lehet. Az én szivemet még a halál sem hűti meg. Temesetek el éjszakon s ültessetek sirom mellé narancs fát; meglátjátok, hogy ott is virit, mert szivem megmelegíti a földet, melyben feküdni fog.“

És Heinének is ilyen a szive, ő is így érez, így hevül, így lángol.

Azért ölekezett szent barátsággal e két zseni szelleme, azért szerették ők egymást: Heine és Petőfi.

Rút György.

A fogadalom.

Gazdag Izsák nagy házából
Bús zokogás hallik.

Fia nem jön, a vén zsidó
Nem halhat meg addig.

Nagy prüszkölve a bús házhoz
Négy tüzes mén vágat;
Fényes hintó bibor öltönyt,
Papi talárt láttat.

— *Édes fiam, egyetlenem,*
Csak hogy újra látlak:
Elfeledem hithagyásod,
Mit szememre hánynak.

Néhány percz még... s néma lézen
Örökre az ajkam...
Úgy temess el, édes fiam,
Mint ősimet hajdan. —

— *Meg lesz, atyám. — Csak pihenj meg!*
Én ígérem néked!
Egy mosoly még, — több vén Izsák
Ajakán nem ébred.

Mélán zendül, bígva kondul
Minden harang másnap;
Kíváncsi szem a virágtól
Koporsót sem láthat.

Szól a főpap, szava reszket,
Könynye csordul végre.
Odaborul a keresztre,
S feltekint az égre.

Selymes párnán, puha pihén
Nem alhat a főpap:
Itt is nyomja — ott is nyomja, —
Egy kép után néz, kap:

— *Az az őszhaj, nyájas szemek,*
Mosoly s az a sas orr,
Az a jóság . . . mily borzasztó!
Velőm, agyam hogy' forr!

Lepke libben, keze mozdul,
Hangja rezdül halkán:
Úgy temess el, édes fiam,
Mint ősimet hajdan. . .

Hah! nyomorult vén zsidója! . . .
Kedves apám nékem! —
S tárt karokkal rohan felé
Ölelésre készen.

Tárt karokkal a teremben
Rontva rohan egyre, —
Ám a képet be nem éri:
Előtte leng messze!

Összezúzva hogy meglelték
Azt rebegte lassan:
— *Úgy temess el, édes fiam,*
Mint ősimet hajdan . . .*

Habor Samu.

Dr. Grosz Dávid.

Az „Egyenlőség“ eredeti elbeszélése.

Írta: **Dr. Bácskai Albert.**

(VII. folytatás)

Czompók úr nagy athléta természetű ember volt, a föld megrengett lépteit alatt és érdes hangjára megindult a szoba nyirkos mennyezetén a vakolat.

Egyenesen a karosszékbe vetette magát és kinyújtá lábait. Czompókné sietett lehuzni férje öblös csizmáit, lehántani róla és gondosan a szögbe akasztani a nyestbőrrel bélelt drá a téli kabátot.

A Rézike mamája beosont a fülkébe és azt sugta Dávidnak: „ne nézze csak azt a fehérre vasalt inget, az arany inggombokat és azt az abroncsszélességű aranygyűrűt az ujján — igazán mondom — egy finom ember.“

A finom ember aztán valamit csusztatott a felesége kezébe, Dávid nem nézett oda e perczben, az tűnt fel neki véletlenül, hogy odább az asztal mellett, hogy villant össze annak a förtelmes két legénynek' lopva a tekintete; a Rézike anyja azt sugta most a fülébe Dávidnak, hogy Czompók úr drága bankókat nyomott a neje kezébe, amelyet az most siet a tulipántos ládába tenni, ahol már amugy is sok van.

Haj, haj — a nyomor tanyáján nem jó ám kérkedni azokkal a zöldhasu bankókkal; jól tudta azt Czompókné asszony: hisz elég rémes gyilkosságról olvasott már azokból a sárga boritékú füzetekben, amelyeket hitvány néhány forintokért elkövetnek az emberek; hát még 1200 forintos takarékpénztári könyvecskért hogyne vetemednének ily eszmére az emberek!

Czompókné már látta is magát férjével együtt holtan elterülve feküdni, már t. i. olyan ábrázolatban, amilyenek minden második lapon fordulnak elő ott azokban a sárga füzetekben.

Czompók úr egy nagy papiros pakétát huzott elő a kabátja zsebéből; leveles piros sonka és fehér cipó került elő abból, amelyet jóízűen költött el a házaspár, közbe nagyokat húzva a kancsóból; a két mesterlegény sanda szemekkel nézett oda és számolgatta, hányat csetlik-botlik a Czompók ur Ádámcsutkája, mialatt a butykost üritgeté.

Ameddig a házaspár lakomázott, csend volt a szobában; a sonka és a borovitska szaga töltötte be a szoba levegőjét és csiklándozta meg az éhen nézők orrait.

Először vette Dávid kicsak az ő nagy hivatását, — micsoda is egy orvosdoctor egy ilyen emberhez ké est, aki bérko-

* E ballada tárgya hisztórikus tényer alapszik. Egy olaszországi biboros ugyanis, ki zsidó vallásu atyját annak tett ígérete daczára a keresztény vallás szokásai szerint temették el — megőrült.

csis ugyan csak, de sonkát vacsorál és 1200 frtos takarékpénztári könyvet őriz a láda fiájában.

Alig hogy Czompók uram megtörlé finom fehér zsebkendőjével zsiros ábrázatát, — a jóllakott ember bonhomijával discourálni kezdett.

— No Rézike lelkem — mikor tartjuk már meg a lakodalmat, osztán meg kié lesz már megint az a bóbitás kalap he? — No majd, ha ezt a vén csoroszlyát ni, elcsapom, akkor neked is veszek ám lelkem egy olyan kalapot — a bizony.

A *finom ember* rendkívül kedélyes kezdett lenni, hosszan elbeszélgetett a Rézikevel arról a hetyke kis kalapról, a kis bankárnéról is tudott beszélni Czompók úr, arról tudni illik, akinek számára az a kalapocska készült, hogy öreges már a férje és a fiatal asszony hogy kárpótolja magát az elmaradt családi élvezéért, ő szokta a bankárnét kocsiján a zúgligetbe vinni, ahol egy fiatal gavallér vár a menyecskére, aki egy aranyat szokott a markába nyomni . . . és a többi.

A két mesterlegény hangosan felröhögött e szavakra, a kis Rézike pedig tévetegen jártatta körül szemeit, nem tudván megérteni, hogy mi nevetni való van azon, hogy a kis bankárné a zúgligetbe járogat ki, de mégis ösztönszerűen megkérdezte: ugye testvére a bankárnénak az a fiatal ember, aki az aranyokat osztogatja.

— Testvére igen, de nem neki, hanem valami más menyecskének, te kis bolondos — mondá Czompók úr és végig simitá a kis leány haját tányérnyi széles tenyerével.

E perczen Czompók ur észrevette, hogy valaki mozog odabenn a fülkében.

— No kis lány, tán már megint fogadtatok valami éhes lumpot arra az ágyra, he? — No bujj ki korhely — hadd lássam a cziferblattodat?!

Dávidnak elszorult a lélegzete, retteget attól a „finom ember“-től, akire most Rézike olyan szánalmas tekintetet vetett, hogy az menten megjuhászodott és csöndesebben kezdett beszélni.

— No én csak eleget forgok finom emberek között és tudom, hogy mi illik, úgy ducál, hogy az új jövevény mutassa be magát, legalább hadd tudja meg az ember, hogy miféle jött-menttel hál egy fedél alatt.

Nem nagyon hivatógató invitáció volt ugyan, de Dávid nem merte provocálni a finom ember haragját, aki előtt még az a vásott két mesterlegény is úgy megjuhászodott, sietve magára ölté ruháját és elővánszorgott birája elé.—

— Nem úgy van az öcsém, azok a doctordeákok nem olyan rongyosak ám, mint te, hisz eleget látom és hordozom őket ott az egyetem körül, meg osztán az egyik szolgálta is nagyon jó barátom ott az orvosdoctorok iskoláján, csak olyan emberdög szaga ne volna mindig.

Dávid kivetette kis batyujából a nagy kutyabórt, Czompók úr sokáig nézdegélte azt, a nagy pecsét, mely rá volt ütve, imponálni látszott neki — no, az már más, mondá — szeretem a művelt embereket öcsém, csak tanulj

szorgalmasan, ember lesz belőled, legények — fordult oda a mesterlegényekhez — ennek a fiúnak a haja szála se görbüljön meg, osztán ne félj öcsém, majd a Jánosnak, a professor ur szolgájának, is be foglak protezsálni.

Ez volt az első és egyetlen biztató szó, amelyet Dávid eddig ez emberrengetegben hallott, szokatlan melegség járta őt át e perczen és a felfuvalkodott bérkocsisért a Dunát is képes lett volna most átuszni.

Másnap reggel dideregve ugyan, de ringó bársonyülésen érkezett meg az egyetem kapuja elé; János a szolgálta — aki félret görnyedve nyitotta ki a kocsi ajtaját — Czompók urral együtt nagyot kaczagott, mikor Dávid kilépett a kocsiból. —

(Folytatása következik.)

Szolnok-Doboka vármegye közigi bizottsága.

Szám 3423/886.

k. b.

Pályázat.

Az izraelita anyakönyvnek vezetése tárgyában 1885. évi november hó 13-án 1924. eln. sz. a. kelt vallás és közoktatási m. kir. miniszteri körrendelettel kibocsátott szabályrendelet 5. §. értelmében a m. láposi izraelita anyakönyvi kerület rendes anyakönyvvezetői állomására, mely az anyakönyvi kerület elnöksége által évnegyedes előleges részletekben fizetendő 500 frt évi rendes fizetéssel, és a fűnt hivatkozott szabályrendelet 6. §-ában megszabott vezetői díjak élvezetével van egybekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

Az állomást elnyerni óhajtok születési bizonyítvánnyal, végzett tanulmányaikat és rabbi képességüket igazoló okmányokkal, rövid életrajzzal és szolgálati bizonyítványokkal felszerelt, sajátkezűleg irt folyamódványaik, ha szolgálatban vannak, előljáróik útján, különben közvetlenül legkésőbb folyó évi márczius hó 25-ig alólírotthoz annál is inkább nyuítsák be, mint-hogy a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Szolnok-Doboka vármegye közigi bizottságának Deésen 1887. január 17-én tartott üléséből.

Báró Bánffy Dezső,

fűispán, bizottsági elnök.